

BIJLAGE 1.

Rapportage Project Meer doen met Nieuwkomers

Periode: 1 september 2017 tot 1 januari 2019

Inleiding

BWRI voert vanaf 1 september 2017 het project Meer doen met Nieuwkomers uit. De rijksoverheid heeft in 2016 en 2017 extra financiële middelen beschikbaar gesteld voor de participatie en integratie van nieuwkomers¹. Deze middelen zijn in gemeente Midden-Groningen ingezet om vergunninghouders die in onze gemeente komen wonen, eerder en intensiever te begeleiden. We willen hiermee bereiken dat de nieuwkomers actief meedoen in onze samenleving, zich waardevol voelen en van waarde zijn en zo snel mogelijk in hun levensonderhoud kunnen voorzien. De raad is per brief van 4 april 2017 geïnformeerd over de plannen voor het project².

Het project Meer doen met Nieuwkomers heeft een looptijd van drie jaar van 2017 tot en met 2019. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de periode 1 september 2017 tot 1 januari 2019.

Start project

In de zomer van 2017 zijn twee nieuwe medewerkers geworven: een werkcoach en een taalondersteuner. Samen met de BWRI-medewerker voor de Huisvesting en Integratie van nieuwkomers zijn zij op 1 september 2017 gestart met hun werkzaamheden. De eerste tijd is benut voor opleiding, inwerken, caseload in kaart brengen, werkmethode ontwikkelen en rollen bepalen. De werkcoach richt zich specifiek op de begeleiding van de nieuwkomers (inzet 28 uur per week). De taalondersteuner biedt extra taallessen aan, brengt inburgeringstrajecten in kaart en stimuleert met name jongeren onder de 30 jaar om een vervolgstudie te gaan doen (inzet 20 uur per week). De BWRI-medewerker Huisvesting en Integratie nieuwkomers houdt de regie over het project, coördineert de werkzaamheden en legt verantwoording over de resultaten af (geschatte inzet 20 uur per week).

Doelgroep en kenmerken van de caseload

Project Meer doen met Nieuwkomers richt zich op de groep nieuwkomers die vanaf 1 januari 2016 in gemeente Midden-Groningen zijn komen wonen. De afbakening is nodig om de grote caseload werkbaar te houden. Deze lag in het eerste projectjaar tussen de 130 en 150 personen. Dit aantal fluctueert: er stromen gestaag nieuwe nieuwkomers in het project: vergunninghouders die de gemeente huisvest in het kader van de taakstelling. Er is ook uitstroom van nieuwkomers naar studie en werk en nieuwkomers verhuizen (zowel naar als uit de gemeente).

Nieuwkomers jonger dan 27 jaar vallen onder het project, dit waren 35 jongeren in het eerste jaar. De man/vrouw verhouding in de caseload is ongeveer gelijk.

De meeste nieuwkomers zijn afkomstig uit Syrië, het tweede land van herkomst is Eritrea. In 2018 zagen we meer instroom uit diverse landen zoals Turkije, Afghanistan, Irak, Iran.

Prioritering

De grote caseload dwingt tot nadere prioritering. Met de huidige personele inzet kunnen we niet iedereen tegelijkertijd intensief begeleiden. Intensieve inzet is zeker nodig bij:

- nieuwkomers met een kansrijk profiel en een goed arbeidsmarktperspectief.
- jongeren tot 27 jaar en een goed studieperspectief (in verband met aanvraag studiefinanciering soms tot 30 jaar).
- nieuwkomers die het einde van hun inburgeringstraject naderen.
- nieuwkomers waar zorgen over zijn in verband met lichamelijke, psychische of gezinsproblemen.

¹ Extra financiële middelen na afspraken in Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom tussen Rijk en VNG.

² Zie raadsbrief Participatie en integratie nieuwkomers, verzonden 20 april 2017.

Voor nieuwkomers die volop bezig zijn met hun verplichte inburgeringstraject en daarnaast bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of een taalstage doen, is in deze fase minder inzet vanuit BWRI nodig. Ook zwangere of pas-bevallende vrouwen en nieuwkomers die in zorgtrajecten zitten, hebben in die periode minder begeleiding nodig.

Met nieuwkomers die recent zijn gehuisvest, voeren we een intakegesprek. We inventariseren wensen, capaciteiten, opleiding en ervaring en maken afspraken over inburgering en participatie³. We streven ernaar om tijdig de juiste stappen te zetten. Mensen die aangeven sneller of meer te willen, pakken we eerder op.

Trajecten en methode

Doel van het project is dat nieuwkomers actief meedoen en zo snel mogelijk zelfstandig hun leven oppakken. Dit is voor veel mensen een moeizaam proces omdat zij onze taal, cultuur en arbeidsomstandigheden niet kennen.

In de begeleiding streven we naar een parallelle trajecten waarbij nieuwkomers hun (verplichte) inburgeringslessen combineren met een vorm van participatie. Bijvoorbeeld taalstage, vrijwilligerswerk, arbeidstraining, helpen op school of bij de sportschool, een leer-werktraject of parttime betaald werk. Nieuwkomers met een serieus perspectief op een betaalde baan begeleiden we naar een proefplaatsing of werkervaringsplaats.

Jongeren tot 30 jaar⁴ worden - indien voldoende leerbaar - begeleid richting een vervolgstudie. Hiermee verwerven zij een startkwalificatie en vergroten zij hun kans op de arbeidsmarkt.

We maken samen met de nieuwkomer een persoonlijk plan volgens deze methode:

- ⇒ Achtergrond in kaart brengen: persoonlijke omstandigheden, opleiding, werkervaring, eventuele belemmeringen benoemen. We gebruiken hier ook specifiek op vluchtelingen gerichte assessments voor.
- ⇒ Voortgang in het inburgeringstraject vaststellen: niveau, tempo, leerbaarheid, verwacht resultaat, hoeveel tijd en geld (lening DUO) nog beschikbaar, lesdagen en -tijden.
- ⇒ Wensen inventariseren: wat wil de nieuwkomer zelf, welk plan of idee heeft hij/zij om zijn of haar toekomst in Nederland vorm te geven en is dit realistisch.
- ⇒ Parallel traject vorm geven: wat wil en kan de nieuwkomer gaan doen naast de verplichte inburgering. Bijvoorbeeld taalstage, vrijwilligerswerk, arbeidstrainingsplaats (bij BWRI werkbedrijf of Werkpro), werkervaringsplaats, proefplaatsing of parttime betaalde baan. Maar het kan ook zijn: meehelpen op de school van je kinderen, helpen bij voetbaltraining of koffie schenken voor ouderen. Belangrijk is dat nieuwkomers niet alleen taallessen op school volgen maar onder de Nederlandse mensen komen.
- ⇒ Begeleiden in trajecten: meegaan naar eerste kennismaking bij een instantie of bedrijf, contact houden met nieuwkomer en werkgever, gesprekken voeren als iets niet goed gaat, informatie geven over rechten en plichten vanuit de Participatiewet.
- ⇒ Op studiegebied: jongeren begeleiden bij studiekeuze (samen met de onderwijsinstelling), bij aanmelden voor studie of voorbereidend jaar en voor studiefinanciering. Maar ook: nieuwkomers plaatsen in leer/werktrajecten zodat zij een vak leren.
- ⇒ Monitoren, evalueren en zo nodig tussentijds bijstellen van het traject.
- ⇒ Extra taallessen aanbieden zodat nieuwkomers sneller inburgeren.
- ⇒ Nazorg bieden bij nieuwkomers die uitstromen richting werk of studie.

Resultaten 2017 - 2018

Met de intensieve aanpak hebben we goede resultaten bereikt. Alle nieuwkomers in de caseload zijn in beeld gebracht middels intake- en voortgangsgesprekken. Zij krijgen een individueel plan van aanpak. Al deze nieuwkomers volgen Nederlandse les in hun verplichte inburgeringstraject. Hier zijn zij gemiddeld 15 - 20 uur per week mee bezig. Voor vrijwel alle nieuwkomers geldt dat zij (soms

³ Deze nieuwkomers beheersen nog geen of onvoldoende Nederlands, daarom zetten we telefonische tolken in.

⁴ De leeftijdsgrens om voor studiefinanciering van DUO in aanmerking te komen, ligt op 30 jaar.

ondanks een goede opleiding in hun land van herkomst) begeleiding nodig hebben van BWRI om stappen te zetten in hun toekomst.

Vanaf september 2017 zijn 41 nieuwkomers naast hun inburgering vrijwillig aan de slag gegaan in een taalstage, vrijwilligerswerk of arbeidstraining. Soms vinden nieuwkomers zelf of met hulp van Humanitas en Kwartier Zorg en Welzijn vrijwilligerswerk. Daarnaast bemiddelen we vanuit BWRI ook actief naar vrijwilligerswerk, onder meer naar het Busmuseum, de Voedselbank, Kledingbank, voetbalclub, verzorgingshuis en een manege. Voor arbeidstraining begeleiden we nieuwkomers naar arbeidstrainingsplaatsen in het eigen BWRI werkbedrijf en naar Werkpro (Vredekerk, Heemtuin en NME natuurtuin).

Andere nieuwkomers vinden parttime betaald werk naast hun inburgering. Vaak gaat het om kleine bijbanen als maaltijdbezorger, werk in een garage of in een restaurant. Dit kan een goede opstap zijn naar een betaalde fulltime baan in een later stadium. In het project bemiddelen we nieuwkomers naar parttime werk bij Post NL of naar andere bedrijven in de regio zoals een betonbedrijf, een grafisch bedrijf en een sportschool. Vaak is intensieve begeleiding naar en op de werkplek nodig. Ook worden nieuwkomers naar een werkervaringsplaats of een proefplaatsing begeleid. In totaal gaat het om een groep van 25 nieuwkomers.

Van deze groep zijn in het eerste jaar 3 nieuwkomers uit de bijstand uitgestroomd naar fulltime betaald werk. Zij kunnen nu zelf in hun levensonderhoud voorzien.

Jongeren gaan na hun inburgering bij voorkeur doorstuderen. In het eerste projectjaar heeft BWRI 36 jongeren begeleid richting vervolgstudie, leerwerktraject of een BBL-opleidingsplaats⁵. We voeren gesprekken over mogelijke studiekeuze, stemmen af met onderwijsinstellingen en bedrijven, helpen bij het aanmelden voor een studie en studiefinanciering en monitoren of jongeren daadwerkelijk gaan studeren. In maart 2018 hebben we samen met UAF⁶ een voorlichting verzorgd voor jongeren met studieperspectief.

Zes jongeren zijn gestart met een voorbereidend schooljaar. Als zij dit halen, kunnen ze volgend jaar doorstromen naar een (hogere) vervolgstudie. Twee jongere nieuwkomers zijn gestart met een Grotius minor⁷ bij de Hanzehogeschool.

Leerwerktrajecten waarbij nieuwkomers een korte vakopleiding krijgen en daarna betaald gaan werken, zijn ook een goede optie. In het eerste projectjaar hebben we 3 nieuwkomers begeleid naar een leerwerktraject dat opleidt voor werken in de bouw. Deze optie staat ook open voor nieuwkomers boven de 30 jaar.

In totaal heeft BWRI 39 nieuwkomers begeleid naar een vervolgstudie, voorbereidend jaar, BBL-opleidingsplaats of een ander leerwerktraject. Van deze groep zijn inmiddels 13 jongeren uit de bijstand uitgestroomd naar een vervolgstudie met recht op studiefinanciering of naar een betaalde BBL-opleidingsplaats.

Samenvattend kunnen we zeggen dat het grootste deel van de nieuwkomers actief is naast hun inburgeringstraject. Zij doen mee in de samenleving en proberen zich zo goed en snel mogelijk de Nederlandse taal en cultuur eigen te maken.

Voor een klein deel van de nieuwkomers geldt dat zij zorg nodig hebben. Soms tijdelijk en om blije redenen (zwangerschap en bevalling), soms omdat zij kampen met psychische of lichamelijke problemen. Deze nieuwkomers worden - vaak in samenspraak met Humanitas - doorgeleid naar een sociaal team voor ondersteuning en doorverwijzing naar hulpverleners.

Het grote aantal zwangerschappen onder de nieuwkomers is opvallend. Er zijn maar liefst 11 baby's geboren. De moeders worden tijdelijk ontheven van hun inburgeringsplicht.

⁵ BBL betekent: beroepsbegeleidende leerweg met 4 dagen per week betaald werken en 1 dag naar school.

⁶ UAF ondersteunt vluchtelingen bij studie en werk.

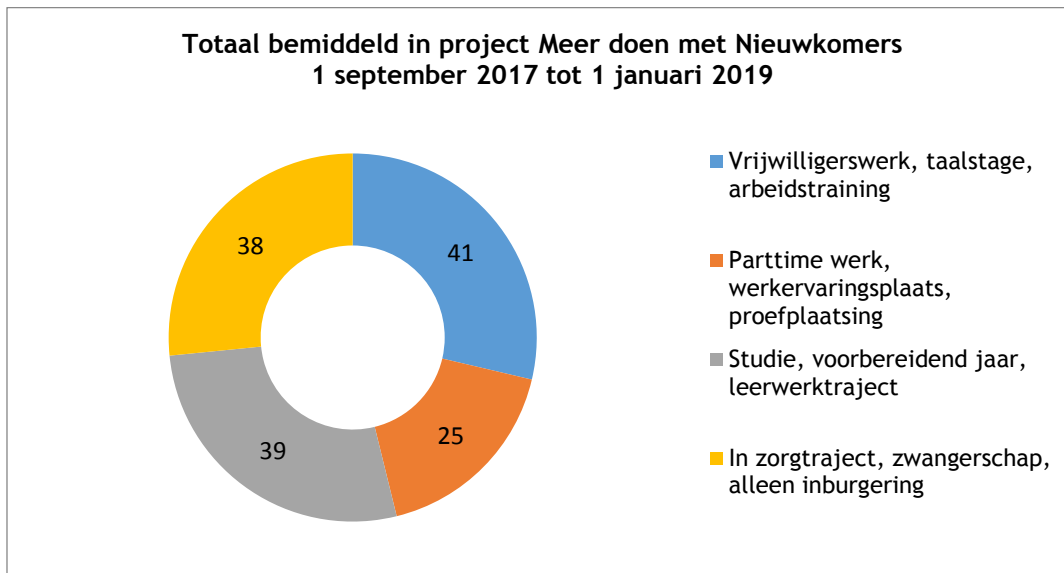
⁷ Het Grotius Programma is bedoeld voor statushouders met een vluchtelingenachtergrond die willen gaan studeren in het hoger onderwijs.

Resultaten in beeld

De caseload schommelde in het eerste projectjaar tussen de 130 en 150 nieuwkomers. Van een gemiddeld aantal van 143 nieuwkomers hebben we 105 personen actief bemiddeld of ondersteund naar vrijwilligerswerk (inclusief taalstage en arbeidstraining), naar betaald werk (parttime of fulltime, werkervaringsplaats of proefplaatsing) en richting studie (vervolgstudie, voorbereidend jaar, BBL of leerwerktraject).

De overige 38 nieuwkomers bevinden zich in zorgtrajecten, zijn onlangs gestart met hun inburgeringstraject of kunnen op dit moment naast hun inburgeringslessen niet meer aan.

Resultaten in beeld:

Conclusie: 73% van het totaal van 143 nieuwkomers is op één of andere wijze actief naast het verplichte inburgeringstraject.

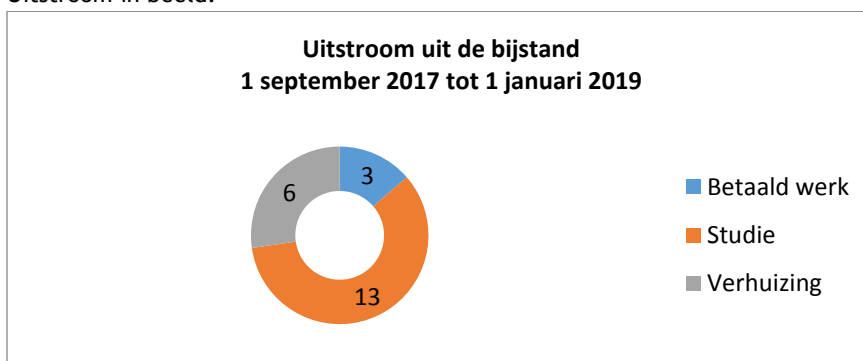
Duurzame uitstroom

Eén van de belangrijke doelen in het project is dat nieuwkomers na hun inburgeringstraject zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien en niet meer afhankelijk zijn van de bijstand. Vanaf september 2017 is deze duurzame uitstroom uit de bijstand gerealiseerd voor 16 nieuwkomers. Zij hebben (fulltime) betaald werk gevonden (3 personen) of zijn met studiefinanciering gaan studeren (13 jongeren).

Waar nodig bieden we nazorg aan de nieuwkomers die uitstromen.

Een klein aantal nieuwkomers is verhuisd buiten gemeente Midden-Groningen.

Uitstroom in beeld:

Conclusie: 11% van het totaal van 143 nieuwkomers is duurzaam uit de bijstand uitgestroomd naar werk of een studie.

Samenvattend

Na het eerste volle jaar van het project kunnen we concluderen dat de intensieve aanpak van BWRI succesvol is. We hebben iedereen in beeld, voeren intake- en voortgangsgesprekken en ondersteunen nieuwkomers om de volgende stap richting werk te zetten. Een groot deel van de nieuwkomers is tijdens de inburgering actief en doet mee in de samenleving. Jongeren gaan studeren en er is een klein aantal nieuwkomers dat betaald en fulltime aan het werk is gegaan. In vergelijking met eerdere jaren waarbij de gemeente aan de zijlijn stond en moest afwachten tot nieuwkomers hun inburgeringstraject hadden afgesloten, begeleiden we hen nu vanuit BWRI vanaf het moment dat zij een bijstandsuitkering krijgen. Op die manier activeren we nieuwkomers en ondersteunen we hen bij het zetten van stappen in zelfredzaamheid.

Andere resultaten met nieuwkomers

In het project ondersteunen we nieuwkomers ook met extra taallessen. De taalondersteuner in het project biedt extra Nederlandse taallessen die nieuwkomers helpen bij het vinden van (vrijwilligers) werk. In deze Taalwinkel hebben inmiddels 29 nieuwkomers deelgenomen. De Taalwinkel wordt op verschillende locaties, in Hoogezand, Slochteren en Muntendam, gegeven.

Naast de Taalwinkel hebben ook veel nieuwkomers de introductie cursus Thuis in Midden-Groningen doorlopen. Van september 2017 tot 1 januari 2019 zijn 80 nieuwkomers getraind over Nederlandse democratische waarden, beheer van eigen financiën, gezondheidszorg en participatie.

Gaandeweg het eerste projectjaar merkten we dat met name Eritrese nieuwkomers moeite hadden om de aansluiting in onze maatschappij te vinden. Daarom hebben we rond de zomer van 2018 extra trainingsaanbod georganiseerd. Deze training is verzorgd door Stichting Lemat die gespecialiseerd is in de ondersteuning van Eritrese nieuwkomers en hen kan helpen de culturele kloof te overbruggen. In twee groepen hebben 25 Eritreeërs uit onze gemeente meegedaan.

Met een mooi resultaat: 8 mannen en vrouwen zijn hierna aan de slag gegaan op arbeidstrainingplaatsen in de Heemtuin en bij de Vredekerk en twee personen zijn gestart met een vakgericht leerwerktraject bij Leerbouwen in Groningen.

Toekomstige ontwikkelingen

De komende tijd zullen steeds meer nieuwkomers die onder het project vallen, hun inburgeringstraject afronden of ontheven worden van hun inburgeringsplicht⁸. Dit betekent dat we nu volop bezig zijn om nieuwkomers intensief richting werk of studie te begeleiden. Niet alle mensen zijn direct klaar om de arbeidsmarkt te betreden en gaan eerst arbeidstraining volgen of op een lager niveau participeren.

Project Meer doen met Nieuwkomers loopt tot eind 2019. In 2020 of begin 2021 gaat het gehele inburgeringsstelsel in Nederland veranderen: de Inburgeringswet wordt grondig aangepast, gemeenten krijgen regie over het inburgeringstraject terug en er komt meer ruimte voor duale leerwerktrajecten. BWRI is met de huidige aanpak in dit project Meer doen met Nieuwkomers al goed op weg om de beoogde veranderingen te implementeren.

Onduidelijk is echter wanneer de nieuwe wet van kracht wordt, hoe de financiële middelen voor gemeenten worden geregeld en hoe we inburgeringstrajecten in gaan kopen. In 2019 bereiden we ons als gemeente Midden-Groningen zo goed mogelijk voor op deze stelselwijziging.

⁸ Ontheffing kan verleend worden als een nieuwkomer onvoldoende leerbaar is om Nederlands te leren, hij of zij 600 uur inburgeringsles heeft gevolgd en een toets heeft gemaakt.